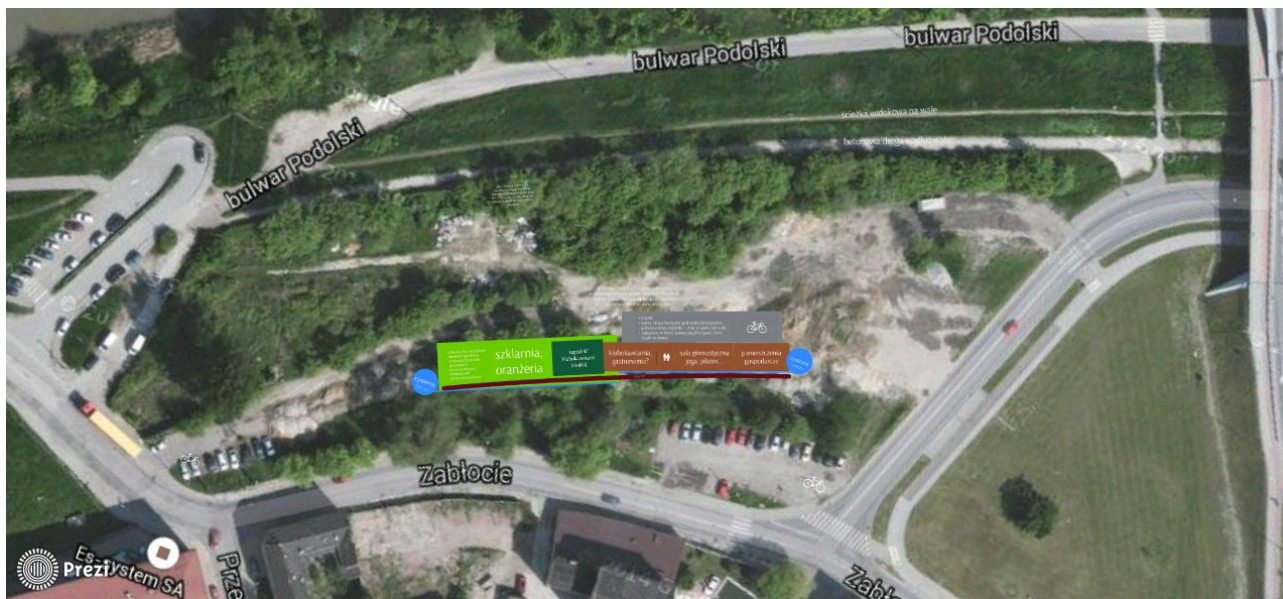

Park łągowy na Zabłociu - Stacja Oranżeria

autor: Ben Lazar (biogram: nauczyciel permakultury i projektant ekosystemowy, redaktor Permakultura.edu.pl, animator Krakowskiego Ogrodu Społecznego KOS Krzemionki, e-mail: benzar3@gmail.com, tel. 791 123 241)

Idea projektu:

W nawiązaniu do historii miejsca odtwarzamy w parku peron, na którym powstanie pawilonik (forma stacji kolejowej) oraz **szklarnia-oranżeria** (szklarnia-oranżeria to punkt kardynalny projektu). Przed pawilonem-peronem tor (jak na prawdziwej stacji), na ten tor wytaczane są na lato wagoniki-donice z roślinami ciepłolubnymi (śródziemnomorskimi) np. mandarynkami, które na zimę z powrotem trafiają do zajezdni-szklarni (rozwiniecie punktu w dalszej części).

Obrazek 1. Zrzut ekranu z prezentacji projektu (na zdjęciu teren parku ze stacją-szklarnią na miejscu pozostałości peronu. Cała istniejąca zieleń na terenie parku zachowana.

Projekt przewiduje zachowanie całej istniejącej na terenie przyszłego parku zieleni (zieleni jest tam uboga, ale jest, wszystkie drzewa należy zachować, by w parku od razu były strefy cienia). Poprzez natychmiastowe nowe nasadzenia **park miałby nabrać charakteru łągowego** w nawiązaniu do otaczającej przyrody (w naturalnych szuwarach nad Wisłą żyje bóbr...) Z biegiem lat w parku można by stopniowo podmieniać istniejący mało atrakcyjny drzewostan dosadzając ciekawsze parkowe gatunki.

Projekt parku łągowego na Zabłociu można nazwać permakulturowo-minimalistycznym – wszystkie elementy parku wpisane są w to co jest i w to co podpowiada nam teren (zasada keyline design - projektowania zgodnie z profilem terenu). Wykorzystując to co daje nam miejsce i jego najbliższe otoczenie maksymalizujemy efekt, przy minimalnych nakładach. Takie podejście pozwala lepiej zagospodarować dostępne środki, część z nich np. przesunąć na budowę atrakcyjnego pawilonu-peronu-szklarni.

Strefy parku:

1. **szklarniowa** - oranżeria jest pierwszą strefą parku (całoroczna żywa zieleń)
2. **ogrodowa** (ewentualne **grządki**). Ta strefa może być traktowana jak sezonowe przedłużenie szklarni... Ponadto warto by wprowadzić do parku **drzewa owocowe** – zgodnie z nabierającą znaczenia ekologiczno-permakulturową tendencją).
3. **rekreacyjna** (plac zabaw, ścieżką zdrowia, trawnik etc.)
4. **parkowo - retencyjna** (w projekcie parku istotnym elementem jest **system retencji**, tak by park sam się zaopatrywał w wodę).

Obrazek 2. System retencyjny parku. Na seledynowo sadzawki (w kształcie meandrów starorzecza – element łąkowy) na niebiesko linie spływu wody również z dostępnych stref zewnętrznych parku na podstawie wizji lokalnej. W prezentacji skąd pochodzą zrzuty ekranu rozrysowany jest cały system krok po kroku, stopniowo i przejrzysto...tak samo wszystkie strefy parku. Link do prezentacji na dole.

W planie uwzględniono również najbliższe **strefy zewnętrzne parku** (np. wał nadrzeczny, czy fragment skrzyżowania Mostu Kotlarskiego, doskonale miejsca pod łąkę kwietną, jako powierzchnię zbiorczą deszczówki).

Obrazek 3. Z parkingu w strefie zewnętrznej, na podjeździe Mostu Lajkonik, można zbierać wodę, a w

najwyższym miejscu wału może być miejsce upamiętnienia katastrofy Liberatora (np. w formie okrągłej kwietnej grządki w kształt znaku rozpoznawczego RAF). Strefa retencyjno-łęgowa parku widoczna również na obrazku (tam gdzie meandry) potrzebuje całkowitej rekultywacji. Rosnąca tam zieleń, maskuje betonowe płyty jakimi wyłożony jest cały obszar. Tam można, a nawet trzeba, pobawić się w prace ziemne – powstaną tam sadzawki a nad nimi mostki... Altanka.

Oranżeria i pawilon parkowy

Szklarnia-oranżeria to „zielone serce” parku. Dzięki temu, że jej część jest udostępniona pod uprawę, przyciąga społeczność miejskich ogrodników (docelowo opiekę nad szklarnią mogłaby wziąć na siebie społeczność parku albo np. krakowskich ogrodów społecznych - każdy ogród społeczny potrzebuje szklarni pod robienie rozsady, więc jest taką szklarnią zainteresowany). Szklarnia może animować nie tylko lokalną społeczność Zabłocia, lecz również całego Krakowa, co wyraża postulat z ogłoszenia konkursowego, by park posiadał wymiar społeczny.

Drugą równie ważną funkcję szklarni spełniała by część oranżeryjna udostępniona klubokawiarni znajdującej się w pawilonie stacyjki. W oranżerii może być całoroczny ogródek wśród roślin; gardenie, kamelie itd..., może być scena, mogą tam odbywać się spotkania kulturalne (kolejny postulat konkursu). Taka oranżeria może być naprawdę atrakcyjnym miejscem w Krakowie.

Szklarnia jest połączona z pawilonem, gdzie poza klubokawiarnią, będzie sala gimnastyczna, (joga, pilates, balet), toalety oraz pomieszczenia gospodarcze dla opiekunów szklarni i ogrodu parkowego - o szklarnię, grządki parkowe i drzewa owocowe powinien ktoś zadbać. Dobrze, by był to ktoś miejscowy... Tym „kimś miejscowym” może być społeczność, która potrzebować będzie pomieszczenia gospodarczo-biurowego.

Obrazek 4. Pawilon parku połączony ze szklarnią-oranżerią. Przed peronem-stacyjką (na bordowo) tor na nim wagoniki donice na zimę wtaczane do szklarni-zajezdni. W pawilonie parkowym klubokawiarnia, sala gimnastyczna, pomieszczenia gospodarcze. Na obrazku (na niebiesko) cysterny na deszczówkę przechwytywaną z dachu – system retencji parku.

Funkcje parku:

Wszystkie wymienione w ogłoszeniu konkursowym funkcje parku można łatwo wpisać w projekt: **sportowa** (ścieżka zdrowia, sala gimnastyczna), **edukacyjna** (np. szklarnia-oranżeria...), **wypoczynkowa** (klubokawiarnia, całoroczny ogródek, trawnik), **miejsce aktywności dzieci** (plac

zabaw, oranżeria), **funkcja estetyczna** (to zależy od realizacji), oraz **wpisanie w tkankę miejską...** pod tym względem proponowane permakulturowe rozwiązanie jest optymalne – nawiązuje do historii miejsca – stacja oranżeria – odpowiada aktualnym potrzebom (społeczność miejskich ogrodników), animuje lokalnych mieszkańców. Najważniejsze, projekt proponuje samowystarczalność wodną parku (w zgodzie z naturą), a dobrze działający system retencji spełnia również funkcję edukacyjną (biorąc pod uwagę nadchodzące zmiany klimatu).

Obrazek 5. Zrzut ekranu prezentacji projektu z widocznymi strefami: ogrodową, przed pawilonem szklarnią na miejscu obecnego parkingu (to jest optymalne miejsce – południowa ekspozycja dla ewentualnych klombów i grządek); strefa rekreacyjna również na zrehabilitowanym miejscu po zlikwidowanym dzikim parkingu, strefa lasku pozostaje wstępnie nienaruszona, na wale przeciwpowodziowym w strefie zewnętrznej łąka kwietna...

Etapy realizacji projektu:

1. system retencji parku (dobrze by od razu zaczął działać, pomoże w rekultywacji terenu)
2. rekultywacja terenu: zacząć od parkingów (potrzebne głębokie spulchnienie ziemi, być może usunięcie wierzchniej warstwy i nawiezenie zdrowej gleby)
3. nowe nasadzenia drzew i roślinności parkowej oraz trawnik w strefie rekreacyjnej (niech od razu rośnie i się zazieleni)
4. budowa pawilonu, szklarni, placu zabaw, ścieżki zdrowia...
5. na końcu strefa ogrodowa, drzewka i krzewy owocowe (ta część w dużej mierze zależy do społeczności parkowej)

Zachęcam do zapoznania się z prezentacją projektu dostępną pod linkiem:

https://prezi.com/esljhssn92u_/park-egowy-na-zabociu-stacja-oranżeria/

Oświadczam, że przedłożony projekt został przygotowany przeze mnie samodzielnie oraz nie narusza praw osób trzecich, w szczególności praw autorskich. Oświadczam jednocześnie, że przysługują mi niezim nieograniczone prawa autorskie do projektu na wszystkich znanych w chwili podpisywania tego oświadczenia polach eksploatacji.

Ben Lazar
benzar3@gmail.com
 791 123 241